СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 272. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, пятниця, 21-го листопада 1947. No. 272. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, November 21, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ВЖЕ УХВАЛИЛА ПЛЯН ТИМЧАСОВОЇ ДОПОМОГИ

Вашингтон, 19 листопада. — Законопроект, який має на меті уповажнити уряд, щоб дати трьом европейським державу наглу допомогу вартости $597,000,000, перейшов одноголосно в сенатській комісії закордонних справ. У засаді прийнято всі предявлення адміністрації з численними поправками. Ці поправки не викликали ніякої критики в урядових колах, отже можна надіятися швидкого ухвалення цілого законопроекту в повнім сенаті.

У палатній комісії видвигнено думку, щоб у теперішньому законопроекті вмістити теж видаток $332,000,000, ухвалений минулого травня для допомоги Европі. Цьому спротивилися прихильники швидкого вислання допомоги до Австрії, Франції й Італії й тому законопроект застряг у цій комісії.

НАЛАДНАННЯ КОНТРОЛІ ЦІН ЗАЗНАЄ ПРОВОЛОКИ.

Вашингтон. — Сенатор Тефт вийшов з пляном, щоб як найшвидше перевести переслухання в справі контролі цін, про яку згадав президент у своїм останнім посланні. Тефт хотів, щоб переслухання свідків відбулося на спільнім засіданні банкових комісій обох палат, а теж і економічної комісії. Одначе провідники палати репрезентантів спротивилися плянові й тому дискусія над наладнанням господарки для спинення інфляції зазнає проволоки. Справа контролі цін і пайкування буде вирішення щойно по Новому Році.

НЕ БУДЕ ОБМЕЖЕНЬ У ВИЩИХ СТУДІЯХ ДЛЯ КОМУНІСТІВ.

Ню Йорк. — Рада Вищої Освіти відкинула 10 голосами проти 6 поправку до свого статуту, яка мала на меті заборонити підривним елементам право користуватися безплатною наукою в міських колегіях. Дискусія над цією справою велася чотири години на засіданні при замкнених дверах в Гонтер Каледж. Зате перейшла резолюція з натавруванням комунізму 14 голосами проти 2.. У резолюції стверджено, що організація „Амерікен Ют фор Дімокрасі" це комуністичний фронт.

АРМІЯ УСУВАЄ ДЕВЯТЬ ЦИВІЛЬНИХ ЛЮДЕЙ ЗА НЕЛЬОЯЛЬНІСТЬ.

Вашингтон. — Армія оприлюднила усунення зо служби 9 цивільних осіб, між ними 6 за звязок з комуністами. Відправлені особи були затруднені на становищах поза Вашингтоном, одначе їх імен не подано. Нельояльністю вважається всяка приналежність до організацій, яких інтереси є неприязні до інтересів Злучених Держав.

АНДЕРСОН ЗАПЕРЕЧУЄ НАКОПИЧУВАННЯ ХАРЧІВ УРЯДОМ.

Вашингтон. — Поширювані вісті, наче б то федеральний уряд накопичував великі припаси харчів у магазинах, не є правдиві — таке заявив секретар рільництва Андерсон в окремім комунікаті. Він каже, що нагромаджені припаси виносять лише один відсоток всієї продукції харчів в біжучому році. Коли б так всі нагромаджені припаси кинути на ринок, то на кожного мешканця припав би пайок кількости одної третини денного прожитку, твердить секретар.

ПРЕЗИДЕНТ ВЗИВАЄ ДО ОБЄДНАННЯ.

Вашингтон. — Президент Труман обідав на капітолю разом з демократичними провідниками конгресу і використав цю нагоду, щоб візвати до національної єдности у закордонних справах. В обіді взяли участь майже всі демократичні сенатори і більша частина членів палати. Його уладив сенатор Ґрін з Ровд Айленд у честь сенатора Дж. Гаверда Мек Ґрата, який став недавно предсідником Краєвого Демократичного Комітету.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ОБВИНУВАЧЕННЯ БУВШОГО ГЕНЕРАЛА АРМІЇ.

Індіянаполис. — Генеральний прокуратор Там С. Кларк виявив, що він приготовляє обвинувачення проти пенсіонованого генерала Бенета Мейерса за його фінансові трансакції під час війни. Обвинувачення буде зряджене негайно після того, як сенатська комісія для воєнних доходжень покінчить переслухання свідків про його неетичну діяльність.

СТАЛЕВА ЮНІЯ ДАЛЬШЕ ПРОТИВИТЬСЯ НЕКОМУНІСТИЧНИМ АФИДЕВІТАМ.

Питсбург. — Юнайтед Стіл Воркерс оф Амеріка, юнія приналежна до Конґресу Індустріяльних Організацій, дальше стримається від підписання некомуністичної заяви. Рішення в цій справі запало на засіданні екзекутивного уряду юнії, яка обіймає 785,000 членів.

Представник юнії, Филип Морей сказав, що на засіданні обговорено цілий робітничий закон Тефта-Гартлія й натавровано його як шкідливого для робітничих інтересів.

Панамериканська Українська Конференція — постійне представництво

БРАТНІЙ ПРИВІТ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ ТА ЙОГО ПОВСТАНСЬКІЙ АРМІЇ.

Ню Йорк, 19. листопада. — Наради Першої Панамериканської Української Конференції в цьому другому дні після їх відкриття продовжувалися до півночі і їх відложено до чергового дня. Після закритої для публики основної дискусії над звітами і рефератами, ввечорі перейдено знову до відкритих дебат над запропонованими окремою комісією резолюціями, що їх в більшості і з деякими поправками прийнято. Вступ до резолюцій та деякі поправки завернено назад до резолюційної комісії для додаткового спрецизовання. В першій резолюції зібрані на Першій Панамериканській Українській Конференції представники зорганізованого українського громадянства Злучених Держав Америки, Канади, Бразилії та Аргентини, Уругваю і Парагваю від імені українців країн обидвох американських континентів передають привіт цілому українському народові та висловлюють свій подив і признання його визвольному рухові, героїчній Українській Повстанській Армії та її боєвому Проводові. Одна з прийнятих резолюцій встановляє Панамериканську Українську Конференцію як постійне тіло українців Злучених Держав Америки, Канади, Бразилії, Аргентини, Парагваю та Уругваю, завданням якого буде „координувати і репрезентувати назовні акцію українців американських країн в справі визвольних змагань українського народу" та якому доручається „започаткувати, чи піддержувати всі намагання, звернені на обєднання всіх українських сил для одної мети: визволити Україну та створити вільну і демократичну Самостійну Соборну Українську Державу". Буде створений секретаріят Конференції, голову якого делегуватиме Комітет Українців Канади, містоголову — Український Конгресовий Комітет Америки та по одному членові визначатимуть Т-во Прихильників Української Культури в Бразилії і Репрезентаційний Комітет Українців Аргентини, Парагваю і Уругваю. Генеральний секретар, що буде рівночасно платним робітником Конференції, та скарбник будуть вибрані на пленумі Конференції. Осідком секретаріяту будуть ЗДА. Резолюція передбачує буджет секретаріяту у висоті 10,000 долярів, з відповідним пропорційним вкладом усіх обєднаних Конференцією краєвих Комітетів. Справа буджету, між іншим, належала до найбільш оспорюваних точок. Під час дискусії над іншими резолюціями виявилося, що поодинокі проблеми не були досить чітко зясовані (наприклад, справа теперішнього легального положення України), як теж різні підходи поодиноких делегатів до поодиноких справ. Проте, всіх без сумніву єднала одна ідея визволення України та одне переконання, що найшвидших і найкращих результатів в цьому можна добитись обєднаними силами і зусиллями, що теж постійно підкреслювано. Наради відложено до чергового дня, в якому відбудеться теж вибір екзекутивного секретаріяту Конференції.

ЕПИСКОП ТЕОДОР РОМЖА ЗГИНУВ В АВТОМОБІЛЬНІЙ КАТАСТРОФІ НА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В тількищо надісланому приватному листі з Риму подається з достовірного джерела вістку, що український католицький епископ Мукачівської дієцезії в Карпатській Україні, Преосвященний Теодор Ромжа, що мав свій осідок в Ужгороді, згинув там в автомобільній катастрофі. В повідомленні додається, що є дані здогадуватися, що згадана катастрофа не була принадкова. Преосв. Теодор Ромжа був ще єдиним українським католицьким епископом на становищі за советською залізною заслоною.

Перед Конференцією „Великої Чвірки" в Лондоні

Лондон, 19 листопада. Дня 25-го листопада почнеться тут сесія Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав: ЗДА, Великої Британії, СССР та Франції, завданням якої є остаточно вирішити справу Німеччини та мирового договору з Австрією. Конференцію міністрів попередили кількатижневі наради їх заступників, що досі в цій справі не дали жодного результату, з огляду на постійну советську опозицію. Американський представник на цій конференції назвав сьогодні советську тактику та методи їх міжнародної співпраці „нечесними і підступними". Конференція міністрів почнеться в дуже складному міжнародному положенні і в загальному ніхто не сподіється від неї будьякого успіху. Становище французького міністра буде дещо захитане непевним внутрішнім положенням його країни. Секретар стейту ЗДА, ген. Маршал, відіде сьогодні літаком до Лондону, де в субфту відбудеться ще церемонія передачі йому почесного диплому Оксфордського університету. Маршал виїжджає в товаристві Чарлза Е. Боглена, радника департаменту стейту, та свого спеціяльного асистента, Карлайла Гюмилсайна.

ВЖЕ ГОТОВІ ДВІ ПРОПОЗИЦІЇ В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 19 листопада. В найблишому часі Генеральна Асамблея О.Д. вирішить остаточно майбутню долю Палестини. Вже виготовлено два пляни, один, що передбачує поділ Палестини на дві держави, жидівську і арабську, та який одобрюють жиди і піддержують Америки та Советський Союз, і другий арабський плян, що пропонує створити з Палестини тільки одну незалежну державу. Сьогодні ввечорі в цій справі забере ще голос британський представник і від нього дожидають деяких важливих вияснень щодо британського становища в цій справі.

УРЯД ТАВРУЄ ЯК ЗАГОВІР РУМУНСЬКІ ЗАКИДИ ПРОТИ АМЕРИКИ.

Вашингтон, 19. листопада. — Департамент стейту оприлюднив, що вислав ще одну ноту з протестом до Румунії за закиди, наче б то Злучені Держави помагали румунським підданим підготовляти змову для скинення румунського большевицького уряду. Від себе уряд Злучених Держав зробив закид, що остання судова розправа проти бувшого премієра Юлія Маню виказала „політичні мотиви й нещирість" і тому вона має характер заговору, щоб вийти з закидами проти Америки. Ноту оприлюднив департамент стейту після того, як секретар Маршал прилюдно натаврував судові розправи в Букарешті.

ДЮІ НАЗИВАЄ СОВЄТСЬКУ РОСІЮ „ПОТВОРОМ".

Манчестер, Ню Гемпшир. — Нюйорський губернатор Тамес Е. Дюі отверто представив Росію як „комуністичний потвір, який жирує на поневоленні народів". Він доводив, що Кремль виливає цілі потоки „злобної брехні й очорнювання" у „словній війні", щоб недопустити допомоги вільним людям і народам. У такий спосіб Росія голодом приневолює людей стати жертвою її холодної тоталітарної агресії. Дюі виголосив свою промову на обіді для зібрання одного мільйона долярів на відбудову шпиталю для окалічілих дітей.

НАРАДИ БРАЗИЛІЙСЬКОГО КОНГРЕСУ ПРОДОВЖЕНІ.

Ріо де Жанейро, 19. листопада. — З огляду на поширені неспокої, конгрес ухвалив радити постійно аж до 16. лютого. Здається, що політичні провідники хочуть, щоб конгрес був готовий на всякі можливості, коли комуністичні посли будуть позбавлені мандатів. Це станеться вже найближчого тижня. Поліція заборонила комуністичні зібрання.

ЖИТТЯ В БІКІНІ ПІСЛЯ ВИБУХУ АТОМОВОЇ БОМБИ.

Вашингтон. — Коралевий остров Бікіні на Тихому океані, біля якого перед роком переведено експлозію атомової бомби під водою, увільнився вже з радіоактивности, як про це звідомляє Краєва Академія Наук. Академія стверджує, що риби й інші тварини на Бікіні осталися майже в тім самім стані, що перед вибухом; бактерії морські й життя ростин майже недоторкнені радіюванням, а відроджування живих організмів є нормальне.

ВІДСТАВКА ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ

Париж, 20 листопада. — Власне в хвилині, як Франції загрожує найбільший від закінчення війни генеральний страйк, премієр Поль Рамадьє зголосив президентові республики Оріолеві свою резигнацію вчора ввечорі. Резигнація Рамадьє була прийнята і президент негайно почав звичайні в таких випадках наради та переговори з партіями в справі призначення нового премієра. Рамадьє зрезигнував під натиском та на домагання екзекутивного Комітету своєї власної соціялістичної партії, даючи вільну дорогу на пост керівника уряду найстаршому керівникові цеї ж партії, Леонові Блюмові. Вже раніше відбулися наради між Блюмом та передокупаційним премієром Рейно, але не дали конкретного результату. Тимчасом в країні рівночасно з організованими комуністами страйками зростають сильно впливи правих екстребістів з партії ген. де Голя. Його прихильники вже теж в парляменті створили окрему групу, до якої належить 63 послів і президент Оріол вже теж з їх провідником переговорював справу нового уряду. Провідники поміркованих партій у Франції вважають що престіж Блюма на пості премієра ще єдиний може „врятувати французьку демократію".

КОРОЛІВСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ В АНГЛІЇ.

Лондон, 19 листопада. — Ціла Велика Британія і насамперед Лондон є цілком під знаком вінчання престолонаслідниці, принцеси Єлисавети, з лейтенантом Филипом Мовнтбаттеном, що має довершитися завтра, в год. 11.30 перед полуднем. Королівський палац облягають тисячі народу, щоб могти бачити весільний похід, що приготовляється з королівськими церемоніями в найповнішому розумінні того слова. Нареченому престолонаслідниці надано титул дука Единбургу з правами престолонаслідства, якщоб Єлисавета померла, не залишивши потомка. В Лондоні зїхались на весілля майже всі королі европейського континенту, а підготовка і становище Англії до події вінчання престолонаслідниці свідчать про незвичайно сильне привязання англійського народу до своєї традиції та монархії. Теж американська преса віддяає події багато уваги, тоді як Москва її ігнорує. ігнорує.

ЗНАК ЧАСУ В ІТАЛІЇ: ПОДВОЄННЯ ЦІН ЗБРОЇ НА ЧОРНОМУ РИНКУ.

Рим, 19 листопада. — Найкращою ознакою до краю напруженого внутрішнього політичного положення в Італії може послужити факт, що ціни на зброю на чорному ринку в останніх днях зросли на 100 процентів. Всі хотіли б забезпечитися зброєю і загальна опінія, з урядовою включно, висловлює переконання, що Італія стоїть безпосередньо перед загрозою громадянської війни. Випадки насильства збоку комуністів продовжуються в цілій країні.

МОСКВА ЗБІЛЬШУЄ СВОЇ ШПИГУНСЬКІ ЯЧЕЙКИ В ЕВРОПІ.

Брюсель, 19 листопада. Премієр Поль-Генрі Спаак повідомив сьогодні бельгійський парлямент, що советський амбасадор Алексей Павлов предложив подання про збільшення штабу советської амбасади в столиці Бельгії з 11 на 35 осіб. Бельгійська амбасада в Москві має тільки 5 осіб.

ШВЕЦІЯ ВІДКЛИКАЛА АМБАСАДОРА З ВАРШАВИ.

Штокгольм, Швеція, 19 листопада. — Шведське міністерство закордонних справ сьогодні повідомило про відкликання свого представника з Варшави „на нараду" в справі польського застереження щодо шведського консуля в Гдині. Польський уряд закидує йому допомогу польським втікачам в переїзді закордон та домагається його відкликання.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР ВИКАЗУЄ БРЕХНЮ ЧЕСЬКОГО МІНІСТРА.

Прага, Чехословаччина, 19 листопада (АП). — Американський амбасадор в Празі вияснив сьогодні брехню чеського комуністичного міністра інформацій таки його власними аргументами. Чеський большевик твердив, що „все в Німеччині, що має будьяку вартість, тепер перевозиться через океан до Америки". Кілька днів раніше той сам міністер твердив, що „всі розібрані на підставі договору німецькі фабрики Америка розділила між цілий ряд країн, включно з Чехословаччиною".

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОПАГАНДИВНИЙ ПРОТИНАСТУП ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ.

Берлін, 19 листопада. — Заповіджений свого часу американським губернатором Німеччини, ген. Л. Д. Клеєм, пропагандивний протинаступ проти большевизму натрапляє на серіозні труднощі, з огляду на брак окремого пропагандивного відділу у військовому управлінні та на припадковість цілої акції. Ген. Клей мав початково сам накреслити плян американської політики під цим оглядом, але опісля видано цілий ряд суперечних інструкцій.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинoке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ХТО „ЗРАДНИК"?

Читаємо в редакційній статті часопису Ню Йорк Таймс:

„В червонім лексиконі, тепер загально прийнятім російським ланцюхом европейських сателітів, слово „зрадник" значить патріот . . . Яким способом може хтось добитись відзначення „зрадника" в державі контрольованій Москвою? Тоді, як любить свою рідну країну більше від Росії, коли любить свободу, а ненавидить гнет, коли важиться противитись справжнім зрадникам і рискує своїм життям у боротьбі. Як по червонім припливі вкінці відпливуть филі, тоді збільшаючася ліста „зрадників" на Балканах і в балтійських державах стане підручником, з якого вчитимуть по школах про національних героїв".

Стаття, у якій це написано з нагоди втечі Міколайчика з Польщі, вбивства Петкова в Болгарії, засуду Маню в Румунії, чи давнішого розстрілу Дражі Міхайловіча в Югославії, не згадує за подібних українських мучеників, хоч їх було й є далеко більше, ніж в інших народів, що опинились під Советами, чи в сфері совєтських впливів. Та це головно тому, що про них світ мало знає, бо Україна цілковито відтята від світу, куди гірше, ніж такі країни, як Румунія, Болгарія, Польща чи Югославія, звідки американські кореспонденти таки можуть час від часу щось передати.

Це, що написав найвпливовіший американський часопис, не є для нас нічим новим, бо він написав тільки те, що знає кожний з українців, хто не є комунізуючим, та про що переконався весь український народ уже десятки років тому, як тільки попав у кремлівське, червоне ярмо. Важне воно тільки тому, що це заговорив такий часопис як Ню Йорк Таймс, дуже обережний в словах і оцінці. Його мова допоможе багатьом американцям краще орієнтуватись у совєтській пропаганді, яка часто згадує про різні рухи, чи про різні особи, які таврує іменем „зрадників", хоч це на ділі мова про патріотичні рухи і про патріотів. Це діється не тільки в совєтській пресі, чи по радіо, але теж і на терені Обєднаних Держав. До „зрадників" зарахували, наприклад, різні Мануїльські та Богомольці теж і українців-некомуністів на американських континентах, „зрадниками" є у них теж і борці Української Повстанської Армії. Тому що так є, добре сталося, що така газета як Ню Йорк Таймс вияснила простою мовою, хто був і є справжнім патріотом в країнах під Советами, а хто зрадником.

Як бачимо, поволі проясняється атмосфера в Америці, а вона була довго захмарена большевицькою пропагандою та комуністичними впливами. Нині вже зачинають вважати комуністів зрадниками у всіх країнах, а патріотами тих, що боряться з большевизмом та підніжками Кремля. Це вже великий поступ, на який вартує звернути увагу теж і тим з американських українців, які ще досі не отверезились з большевицького похмілля, викликаного пропагандою про Україну, „возєднану" Сталіном.

Кооперація — не випробована громадська сила

Американська щоденна преса майже не звернула уваги на оповістку Конгресу Індустріяльних Організацій (КІО), що робітничі юнії, приналежні до цієї осередної організації, почали вводити в життя консумційні копeративи серед своїх членів. Хто знає ідейну силу копeративного руху, той мусить лише радіти, що робітничий рух в Америці пробує йти слідами робітничих і суспільних провідників старшого покоління в Европі. Цей рух виказав упродовж свого розмірно недовгого існування, що він має всі дані стати загальною ідейно-економічною силою, яку можна буде розвинути в систему. Коли під теперішню пору змагаються між собою, чи не в рішальнім бою, такі дві сили, як старий капіталізм і новий „революційний" комунізм, то пригадка КІО на значення копeративного руху може повернути оцю борню на цілком інший шлях і стати недалеким рятунком людства.

Українська громадськість повинна звернути далеко пильнішу увагу на кооперативний рух. Як знаємо, в Західній Україні цей рух дав народнім масам під проводом ідейної інтелігенції вихідну точку у їхній бортьбі за політично-економічну незалежність, а в практиці показався справжнім рятунком для економічного життя одиниць, гуртів, громад. Цей рух став таким популярним, що під словом „кооператива" розуміли західно-українські громадяни всі підприємства і це розуміння вивезли з собою поза границі рідного краю.

Вісті з таборового життя в Европі вказують, що там теж найшов примінення кооперативний рух, а це знак, що він переходить у традицію. Коли цю традицію емігранти перещеплять у нові житла за океаном, тоді він набере цих українського національного характеру і допоможе їм при укладанні підстав свого життя в нових країнах, куди лише доля їх зажене.

Крім того українські кооператори, маючи не лише теоретичне розуміння ідеї кооперації, але теж і практичне знання, як вести косоперативи, можуть стати свого роду піонірами цього руху в чужинних країнах і причинитися до добробуту народніх мас у їхніх прибраних батьківщинах.

Праця кооператорів буде влекшена тим, що ідею кооперації поширює тепер Міжнародне Бюро Праці (Інтернешенел Лейбор Офис), який, як залишок Ліги Націй, урятувався з своїм осередком у Монтреалі, в Канаді. Там видає Бюро відповідну літературу в мові англійській, французькій і еспанській. Спеціяльну увагу звернено на повоєнну розбудову країн при допомозі кооперативного руху, а це значить, що Міжнародне Бюро Праці тримає палець на живчику життя всього світу.

У книжечці „Кооперативний рух в Америках", виданій у Монтреалі в 1943 р., поміщені основні вісті про розвиток кооперативного руху в різних країнах Північної й Південної Америки. З них показується, що й тут цей рух находить уже зрозуміня провідних людей.

Замітне, що в книжечці помістив передне слово Генрі А. Волес, тодішній віцепрезидент Злучених Держав. У ньому пише Волес, що поширення демократії мусить бути переведене не лише в ділянці політичній, але теж і в „економічній" і з цією метою відбуваються спеціяльні лекції про кооперацію по радіо. Волес теж звертає увагу, що „філософія майбутности буде пробувати погодити індивідуалістично-особисті і ліберальні змагання людини з ідеєю кооперації. Громадянство в майбутності не лише буде класти вагу на кооперативний добробут у противенстві до особистої конкуренції, але буде прикладати більшу вагу до самого життя у протиставленні до механізму".

Ширше про ідеалістичний бік кооперативного руху пише Морис Коломбейн, голова Кооперативної Служби Міжнародного Бюра Праці. Він пригадує на первісну засаду кооперативного руху, який має на меті „помогти людям у змаганнях помогти собі самим" і при цій нагоді згадує про завдання Бюра для поширювання ідеї кооперації. Він каже, що від самого початку Міжнародне Бюро Праці було заінтересоване кооперацією, як „могутнім рухом проти неправди, життевих труднощів і нужди". Діяльність Кооперативної Служби іде в порозумінні і при співпраці провідних міжнародних і національних кооперативних організацій. Він вказує на головні кооперативні організації в кількох країнах Америки, а спеціяльну увагу звертає на кооперативний „Рух з Антиґоніш", поширюваний у Канаді університетом Нової Скотії ім. св. Франца Ксаверія, який став „кооперативною Меккою по нашім боці Атлантику". Цей університет уладжує спеціяльні кооперативні курси для студентів і практичних кооператорів і тому заслуговує на так важливу згадку.

Стаття директора „Руху з Антиґоніш", д-ра М. М. Ковді ближче зазнайомлює читача з ціллю цього специфічно-канадійсько-новоскотського руху на морськім побережжі, виказує його успіхи і пригадує на роди кооператив, які саме застосовано в Новій Скотії з великим успіхом, а це: кредитові союзи, організації продуцентів, консумційні кооперативи і кооперативи услуг. Спеціяльну увагу звертає автор на громадянські й культурні висліди цього руху і на основі практики приходить до висновку, що „кооперація кладе основи під створення органічного світу, в якому людина може легко найти нагоду бути більше чоловіколюбним супроти менше щасливих братів. Є це єрархічна **організація громадянства, яка дозволяє найліпшим мозкам віддати себе на службу людям з меншими умовими спосібностями.** Є це рух доволі великий, який дає можливість кожній класі суспільности вважати, щоб її інтереси були забезпечені тим, що дбається про добробут інших клас".

Оці завваги можуть спонукати не одного нашого громадянського діяча до відповіди на питання: Чи не варта б спробувати поширити кооперативний рух серед української громади в Америці?

У нас цей важливий рух ще не діждався своєї черги. Може на нього час, саме тепер, коли прибувають нові сили зо Старого Світу?

Микола Чубатий.

Культура та політика поневоленої нації

Життя поневоленої недержавної нації під чужою владою це безпереривна боротьба за своє існування; бортьба за існування фізичне та за існування духове. Нація під чужою владою загрожена у своєму фізичному існуванню тому, що пануючий противник дбає постійно, щоб число поневоленого н а р о д у надто не зростало, а навпаки, щоб маліло. Буде поневоленого народу менше, так легше буде над ним панувати. Не стане його зовсім, так край поневоленого народу стає власністю наїзника на постійне.

Тому не диво, що кожен наїзник на чужу землю, один в більше дикий спосіб, другий в менше брутальний спосіб старається винищувати підбитий нарід. Свій спосіб зменшувати українське населення мали поляки в часі їх панування над Західною Україною, інший мали націсти в часі своєї окупації, інші способи винищування українців мають большевики. Вони вивозять мільйони населення з України на роботи в такі невиносимі обставини для людини, що вона віддаючи серед праці свої сили для збагачення Московії, сама поволи спалюється немов свічка, щоб відавши зі себе всі сили, згаснути. Такими способами Московія винищує українське населення та Україну заселює москвинами з ціллю поволи винищити зовсім українське населення, а Україну перемінити на провінцію Московії, яка вже ніколи не відірвалася б від неї.

Великі народи винищити фізично не так легко, тому наїзник старається помагати собі в другий спосіб, а саме через знищення духової окремішности поневоленого народу, через нищення його культури, що робить з поневоленого народу окрему духову, отже національну одиницю.

Признакою о к р е м ішности нації є його мова, його минуле, себто історія, його релігія, його література, його мистецтво, музика, звичаї тощо. Все це разом становить культуру нації. Культуру нації досліджує його національна наука та витягає висновки, немов науку з минулого нації, як теж плянує та вказує шляхи, якими нація має прямувати на майбутнє, щоб зберегти свою духову індивидуальність та це її закріпити проти ворога.

Не диво протє, що наїзник старається накинути поневоленому народові свою мову, або принайменше мову поневоленого народу так скапарити, щоб вона не могла віддавати вірно духового життя нації. Поляки колись старалися накинути українцям польську мову, росіяни російську мову. Тай російську мову накинути українцям не так легко, тому ворог старається ту мову засмітити, зокрема уподібнити до своєї мови. Подібно як за царату російські большевики накидають українцям російську мову, зокрема по містах. Рахуючися з великанським зростом національної свідомости українців, червоні росіяни по селах України українську мову толерують, одначе стараються її так уподібнити до російської, щоб приняття російської мови зробити легким.

Наїзник старається знецінити поневоленому народові його правдиву історію, звідки поневолений нарід ч е р п а є свою національну гордість та надію на майбутнє визволення. Українська історія є так само многострадальна, як і цілий український нарід. Були часи, що більшу частину історії українського народу присвоювали собі поляки, а решту так перекручували, щоб українець не знаючи своєї рідної історії ставав тим лекше льояльним підданим Польщі.

В куди більшій мірі ніж поляки, українську історію присвоюють собі москалі. Найстаршу та найславнішу історію України, 400 літ славної київської староукраїнської держави вони прямо переписали на свій рахунок, а дальшу історію України так основно поперекручували, що коли б не знання українського минулого з оповідань рідні, українська молодь скоро затратила б національну свідомість та гордість і стала б послушним рабом в російській неволі.

Частинною признакою окремішности нації є його релігія, зокрема коли вона відрубна від релігії пануючого ворога. Тому наїзник старається все накинути поневоленому свою релігію, щоби зробивши його одновірним зі собою, тим легче поневолений нарід засимілювати, себто зілляти зі собою. Цілими століттями старалися перехрестити українців на римо-католицтво, бо римо-католицька віра, себто католицтво латинського обряду було характеристичною вірою поляків. Приняття католицтва латинського обряду цілими століттями вважалося в Україні за найкращий спосіб спольщення.

В цім випадку поляки не робили різниці поміж католицтвом східного обряду та православієм. Одну та другу віру вважали вони українською, бо спиняє спольщення українців. Інакше москалі. Немов національною вірою москалів є православія, тому росіяни впродовж цілої української історії були лютими ворогами католицтва східного обряду та його все поборювали куди брутальніше, ніж навіть католицтво латинського обряду. Католицтво східного обряду, себто церковну унію, росіяни вважали за дуже небезпечну, бо вона, як релігія української культури, одначе окрема від віри москалів, мала виглядй поширитися та релігійно ставила поміж українцями та росіянами непроходимий мур, себто причинялася до скріплення духової самостійности українців. З тої самої а не з іншої причини й сталінський большевизм, в засаді атеїстичний, по заняттю Західної України став навертати західних українців мольбою та грозьбою на православіє, щоб і західних українців зробити одновірними з Москвою. Москва переслідує, як відомо, теж і українську автокефальну церкву.

Кожен окупант дбає, щоб література, мистецтво та музика підбитого народу тратили свій виразно національний характер та уподібнялися до літератури, мистецтва та музики наїзника. Поляки дбали, щоб українці взагалі не мали своєї окремої літератури та старалися накинути українцям своє польське мистецтво та музику. Росіяни колись робили таке саме, тому й забороняли щонебудь друкувати по українськи. Шевченкові заборонили малювати. Композиторам казали творити твори в дусі російської музики та на російські теми.

Нині діється то саме. Українська література правда не заборонена, але заборонено українським письменникам писати в дусі духових та матеріяльних потреб українського народу. Тематика української літератури мусить там все бути прихильна та на службі Кремля, себто російських гнобителів. Малярам та музикам

(Докінчення на 3 стор.).

МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ

ВАЛЬДШНЕПИ

(Роман)

20)

Ну, от уявіть собі. Росте десь, в якомусь, скажемо, „вузі" дівчина. Дівчина, що називається, кров із молоком. Від природи її покликано до кипучої діяльности — не тієї, що комсомолить, у пустопорожнє..., ну, скажемо, якоюсь нудною доповіддю чи то „собачим завулком", а тієї, що скажемо, Перовська. І от кличе її ячейка і каже: „так от що, свідома юнко, будеш ти у нас кандидаткою у комсомол... Твоє яке походження"? А на чорта мені це походження!

— Мабуть твоє походження все таки темненьке, — сказав товариш Вовчик.

— А ви, Ганно, як думаєте? Темненьке моє походження?

— Я думаю, що мені вже пора додому, — сказала Ганна і підвелась із стільця.

— Ні, почекайте! Я ще не скінчила. — Аглая грубо взяла за руку Ганну й посадила її. — Так от. Що ж мені робити? Ви розумієте — мене від природи покликано до кипучої діяльности, і я хочу творити життя. Не так, як його творите ви, Ганно, і не так, як ти, Дмитрій Карамазов (вона знову випила келих горілки), а так, як її творили хоробрі на протязі тисячі років... Ви, звичайно скажете, що я проповідую ідеологію нової буржуазії — хай буде по-вашому. Але й буде по-моєму, бо ми — я й тисячіАґлай у спідницях та штанах — не можемо далі жити без повітря.

— Вам мабуть дуже душно? — раптом зіронізувала Ганна.

— Parbleu, j'etouffe. Je vous prie de baisser la glace pour nous donner un peu — d'air.

— Я вам уже говорила, що я погано розумію французьку мову.

— Вона говорить, — зі злістю сказала тьотя Клава, — що вона задихається і просить вас відчинити вікно.

— А, це зовсім інша справа, — знову зіронізувала Ганна.

Карамазов раптом зірвався з місця й підійшов до дружини.

— Ти, Ганно, очевидно хочеш додому? — різко сказав він. — Так я можу провести тебе.

— Я зовсім не пяна й тепер уже додому не збираюсь, — спокійно промовила Ганна.

— Так я збираюсь! — кинув Карамазов. — Ходім!

Тьотя Клава і Вовчик теж підвелись. Підвелася й Аґлая.

— Я зовсім не пяна й тепер додому не збираюсь... Мабуть нічого надзвичайного не вийде, — сказала тьотя Клава.

— А що ж мусіло вийти? — наївно спитав лінґвіст.

Дама легенько посіпала його за ніс подала свою руку для поцілунку. Вона нарешті заспокоїлась і сказала йому, щоб він завтра приходив до них із Карамазовими: мовляв, чому не проїхатись у город К. на кілька годин. Словом, треба ще познайомитись із К. Поїздка, мабуть, буде цікава, бо година прекрасна й потім на пароплаві можна набратись нових вражінь. Товариш Вовчик погодився. Тоді тьотя Клава взяла під руку Карамазова і зробила і йому таку ж пропозицію.

Дмитрій теж погодився, скинувши на плече тьотіну Клавину парасольку, пропустив уперед Аґлаю й Ганну: і та і друга цілу дороґу йшли мовчки.

— А все таки весело жити „на етом светє, ґаспода", — сказала Аґлая. — Це здається твої, Дімі, слова?

Карамазов мовчав. Він замислився. Він думав про те, про що недавно говорила Аґлая, і мислі його наздоганяли одна одну. Він і справді стикнувся з цікавою дівчиною. І йому тепер уперто лізло в голову, що ця зустріч може скінчитись маленькою драмою, і що в цій драмі головними особами будуть, очевидно, троє: він, Аглая та Ганна.

— Товариство! — сказав товариш Вовчик. — А хто з вас розплачувався з І. Л. Карасиком?

Лінґвістові відповіла мовчанка: очевидно, ніхто про це й не подумав.

— Ну, таке відношення до крамаря я можу назвати тільки свинством.

— Нічого подібного, — сказала тьотя Клава. — За І. Л. Карасика нічого турбуватись: коли він сьогодні не взяв, то візьме завтра. І завтра йому краще брати, бо завтра ви в нього ще щось купите.

— А воно й правда! — погодився лінґвіст. — розрахунок правильний. Якийсь Перепенко до цього ніколи не додумається.

VI.

Коли приятелі підійшли на другий день до того будинку, де квартирували дачниці, їх зустріла Аґлая незадоволеним обличчям і сказала, що кавалерам зовсім не личить спізнюватись на цілих півгодини. Словом, тьотя Клава розгнівалась і поїхала сама. Аґлая, звичайно, на них уже не гнівається і просить їх зайти в кімнату. До речі вони познайомляться і з Женою (чоловік в золотому пенсне). У нього зараз страшенно болить якийсь зуб... очевидно зуб кастрованої мудрости...

— Прошу! — сказала Аґлая й відчинила двері. — Заходьте, панове-товариство!

На друзів війнуло вишуканою парфумерією. Пахла пудра, пахли духи і здавалось, що кожний закуток і кожна річ цього помешкання набралась прісного запаху. На туалетному столі стояло кілька ваз із квітами, на вікнах лежали французькі романи. Товариш Вавчик почав було розмову про вчорашній вечір. Але Аґлая, очевидно, не мала охоти говорити про це.

— Мені здається, що я вчора така ж була, як і завжди, — сказала вона.

(Дальше буде).

Юрій Шерех (Професор УВУ в Мюнхені).

Принципи і етапи большевицької політики

щодо слов'янських мов в СССР (крім російської).

3)

Словникова і синтаксичнонормативна праця в основному провадилися під впливами національно - етнографічної школи. В словники через це подекуди потрапляли поруч великої кількости цінного матеріялу, взятого з літератури, фолкльору і народних говірок, деякі слова або звороти застарілої або жанрово обмеженої сфери вживання. Напр., в Академічному словнику під словом **вода** читаємо: воды — Дунай. Справді, в народних піснях старшої формації слово Дунай часто означає широку водну просторінь; але було б дивно відновляти тепер таке вживання цього слова без якихоєь стилістичних обмежень. Подібні факти, хоч їх було дуже небагато, пізніше дали привід до критики цих словників з большевицьких позицій.

У синтаксі національноетнографічні принципи призводили до певного обмеження, звуження синтаксичної гнучкости мови. Виходячи з старіших стадій розвитку мови і заперечуючи подекуди пізніші факти, як начебто навіяні ззовні, мовознавці цього напрямку забороняють, примі.ром, такі синтаксичні конструкції, як орудний відмінок дійової особи в пасивних зворотах, орудний відмінок предикативний, вживання дієслівної зв'язки в безособових реченнях на -но, -то, тощо. А найбільші „романтики" цього напрямку (як от С. Смеречинський) навіть доходять до пропозиції запровадити рахунок не на десятки й сотні, а на копи і пропаґують у складному реченні безполучникові конструкції (Asyndethon) як [illegible] тепер сполучникових підрядних. Відзначаючи всі ці крайні вияви тенденцій націонлаьно-етнографічної школи, слід одначе памятати, що, не зважаючи на них, загальна праця вчених цього напряму справді сприяла очищенню української літературної мови від намулу, реґляментації її, відкиненню того, що засмітило її протягом попередніх років потужно-швидкого, але більш-менш стихійного розвитку. Особливо помітно це було на термінологічній ділянці. Наукову і технічну термінологію розроблювано цілком заново, абстрагувавшися від уживаної тоді в промисловості й по школах переважно російської або зросійщеної термінології. Терміни встановлювалися з історичних або діялектологічних джерел, при чому широко застосувалося функціональне перенесення або поширення значення слова (з речей або процесів селянського чи ремісничого господарства на речі або процеси великої промисловости) або творилися заново відповідно до „духу" укр. мови. Прикладом першого може бути вживання слова **прогонич** відповідно до рос. **болт** (первісно прогонич — спеціяльно болт, уживаний для закриття віконниць в хаті); **кружало** відп. до рос. **диск** (передреволюційний словник української народної мови під ред. Б. Грінченка про виробниче вживання слова кружало подає тільки таке: Кружало является частью различных снарядов, напр. ткацкого станка); **баранчик** — відп. до рос. **гайка барашковая** (у словн. Б. Грінченка баранчик — ще тільки „часть уздечки"); **брижоване залізо** відп. до рос. **гофрированное железо** (у словнику Б. Грінченка **брижувати** — тільки „украшать оборками, складками"); слову **провітрювання**, вживаному в побуті, надається значення виробничого терміну рос. **вентиляция;** слову **разок** значення електротехнічного терміну **гирлянда** (изоляторов); слову **розчіплювання** — значення електротехнічного терміну рос. **декогерирование.**

Прикладом новотворів можуть бути: **склоріз** — рос. **крензель, значник** — рос. **графилка; устійник** — рос. **бассейн отстойный; притичка** — рос. **штепсель; дотик** — рос. **контакт.** Деякі з цих новотворів, не зважаючи на несприятливі умови, прищепилися і ввійшли навіть у побутову мову інтелігенції й навіть селян: **двигун, вимикач** (словн. Б. Грінченка цих слів ще не знає). (Всі приклади взяті з „Словника електротехнічної термінології". І. Шелудька і „Словника будівельної термінології" С. Булди Вид. Академії Наук, Київ 1927). Була виконана величезна праця, видано коло трьох десятків термінологічних словників з різних ділянок науки і техніки, яка була б дуже корисною, якби промисловість була в українських руках. Але поскільки промисловість України лишалася в руках централізованого московсько-окупантського апарату, то майже ніщо з опрацьованої термінології не прищепилося.

В галузі загального словництва провадилася величезна праця над повним академічним словником укр. мови. На чолі цієї праці стояв акад. А. Кримський. Видані шість томів словника (А-П) становлять справжню скарбницю української лексики, при чому упорядники словника, стояли послідовно на позиціях чистоти мови, водночас уникнули загалом архаїзації мови або надмірного перечищення і зберегли загально - український характер словника, визнаючи і здобутки західніх територій України.

На той же час припадає впорядкування українського правопису. Після тривалого обговорення проблеми правопису, ускладненого тим, що доти було фактично два українські правописи — один на землях УССР, а другий у Галичині й Буковині (землі кол. Австрії) була скликана загально-українська правописна конференція (Харків 1927). Членами її були видатні мовознавці, письменники, діячі культури з усіх українських земель, незалежно від їх тогочасної політичної приналежности. Конференція на основі компромісу представників двох тогочасних правописів виробила й затвердила перший і єдиний загальноукраїнський правопис. Такого ж характеру правопис, спільний для східньої й західньої Білоруси був затверджений у Мінську. В питаннях транскрипції іншомовних слів і укр. і блр. правописи досить різко розривали з рос. традицією і наближалися до традиції зах. европейської. Особливо виразно це виявилося в запровадженні звуків г — ґ (h — g), яких російська мова, а під її впливом і деякі східньоукраїнські говірки не розрізняють, а також у транскрибуванні европейського l у новіших запозичиних через **ль,** тоді як російська традиція передає його, крім нечисленних вийнятків, через **л.** У передачі чужих дифтонгів (нім. au-ав, нім. ei-ай, нім. eu-ой, англ. w-в) різко розірвано з російською традицією і за основу взято сучасну вимову в мові-джерелі. В транскрипції чужих географічних назв проголошено той же принцип, теж всупереч традиції рос. транскрибування (**Теґран** замісць **Тегеран, Лісбона** замісць **Ліссабон** тощо).

Наукове розроблення блр. мови не виявлялося в появі таких монументальних видань, як словники УАН, але й там праця, організаційно скупчена навкола Інбелкульту, йшла головне в тому ж річищі національно - етнографічної школи (Льосік, Расторгуєв), при чому білоруси багато чого безпосередньо переймали з України.

До цього треба додати в обох країнах активне опрацювання історії обох мов і чималу діялектологічну працю. Досить сказати, що за цей короткий час в Україні видано аж три суцільні курси історії української мови (Тимченка, Бузука і колективний під ред. Булаховського), а в Білорусі видано загальний докладний опис говірок із застосуванням почасти методів лінґвістичної географії („Спроба лінгвістычнае географії Беларусі" Бузука), не згадуючи про цінну низку окремих монографічних досліджень. Певне пожвавлення виявилося в ці роки і в культурному житті поляків і болгарів на Україні. Зростає число польських і болгарських шкіл, працює Польський Railway Педінститут в Києві, видаються шкільні підручники (Дрінов, Арасимович), що поза добором ілюстративного матеріялу не мають у собі нічого виразно комуністичного.

(Дальше буде).

Культура та політика поневоленої нації

(Докінчення зі стор. 2-гої)

кажуть там малювати та творити музичні композиції такого змісту, що прославляли б панування наїздників.

Річ природна, що література, мистецтво та музика в таких обставинах, не маючи свобідного добору теми, нидіють та тратять вартість літературну, мистецьку чи музичну.

Для позбавлення поневоленого народу його окремої національної індивідуальности наїзник старається знищити всяку традицію поневоленого народу, бо власна традиція вяже мільйони в один національний орґанізм. Тому червоні росіяни поборюють на Україні традиційні звичаї, традиційний спосіб життя українців. Замісць улюблених українських святочних звичаїв, замісць вишневих садків та власної чистої хати, осередку родинного примірного життя, большевики дають сель-буду з її аґіткою та кажуть українцеві залюблюватися в димячім комині індустріяльного міста та в цім, що несе нова евангелія комунізму.

Наука поневоленого народу має для нього більше значення ніж наука у державного народу. Наука робить досліди над культурою нації, доходить до причин зросту та занепаду нації, ставить остороги на будуче. Наука з одного боку є дорадником народу та сторожем його прав, з другого боку наука і для недержавної нації здобуває в світі рівне право з державними націями. Не диво проте, що наука поневоленого народу стає предметом прямих атаків ворога. Наїзник все старається винищити науку та наукових дослідників поневоленого народу, щоб народ стратив розумного провідника. Польща не допускала до вироблення поодиноких українців на вчених. Большевики допускають молодих українців до наукових студій, одначе забороняють їм робити досліди над культурою українського народу. В противнім випадку їх прямо поголовно винищують. Такі погроми українських вчених відомі нам кілька разів за часів 30-літного володіння большевиків над Україною.

Культура в державних народів звичайно вважається за справу неполітичну. В недержавного народу навпаки, культура та наука є справою великого політичного значення, бо культура це один із найсильніших засобів зберегти життя нації, щоб в майбутності колись дійти до свого національного політичного значення. Це слід також намятати українцям по всему світі, коли вони хотять копамятати українцям по всему світі, коли вони хотять користно працювати для визволення власного народу. В часах народнього лихоліття національна культура мусить найти печаливу опіку всіх українців як найцінніший скарб винесений з рідної землі, як огонь, що легко може запалити душі мільйонів до боротьби за визволення нації. Згасне він, так нація пропаде.

„ДИТЯЧИЙ САДОК" В ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВАХ.—В будинку Організації Обєднаних Держав, які містяться в Лейк Соксес, Лонґ Айленд, отворено тепер „Дитячий Садок", захоронку для малих дітей, яких родичі працюють в бюрах Обєднаних Держав, або є телеґатами до О.Д. Троє дітей, що їх бачимо перед собою, походять з трьох країн: Франції, Белгії та Англії.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори відділів У. Н. С.

Дня 7. листопада відбулись чергові збори відділів У. Н. С. в Ню Йорку в церковній залі при 7 вул. Збори отворив і ними проводив головний радний У.Н.С. і голова комітету відділів, Петро Кучма.

Програма зборів була: 1. Кампанія за членами до У. Н. С.; 2. Пресовий Фонд „Свободи"; 3. Молодь; 4. Приміщення від У. Н. Союзу.

На зборах було заступлених 13 відділів. Отвираючи збори, п. Кучма повитав присутних, сказав коротко про ціль зборів і попросив головного секр. У. Н. С. Д. Галичина до слова.

Забираючи слово, п. Галичин ствердив, що на жаль відділи з Бруклина не взяли участи в нарадах. Потім говорив про кампанію У. Н. Союзу, щоб збільшити членство до 50,000 до слідуючого 1948 р. Від десяти років У.Н.С. не мав так убогого року в нових членах, як цего року. Багато вояків, вернувшись з армій, вибирають готівку за поліси, не здаючи собі справи, як велику шкоду наносять вони самі собі і своїй рідній організації. Дальше п. Галичин ствердив, що коли який вояк брав асекурацію в часі війни в якій небудь иншій компанії, то на випадок його смерти жадна з тих компаній не виплачувала посмертного. Зовсім противно було в У.Н.С. Також п. Галичин запримітив, що делегати на останній конвенції прирікали збільшити членство до 100,000, але головний уряд не пішов в домаганнях поза 50,-000.

Справу пресового фонду реферував п. Кучма, пригадуючи присутним, що конвенція лиш тому не ухвалила примусової доплати на „Свободу", що всі ми надіялися, що членство само зрозуміє з одної сторони дорожнечу в останних роках, а з другої сторони вагу нашого одинокого денника на цілому світі, яким є „Свобода".

В справі молоді була ширша дискусія, після якої рішено запросити з усіх нюйорських відділів по кількох хлопців і дівчат і нарадить з ними в справі дальшої праці.

На кінець голова зборів попросив до слова голову централі будови Народного Дому в Ню Йорку п. М. Малетича, який зреферував повище згадану справу.

Він переповів присутним, які досі кроки пороблено і які фонди на Народний Дім зібрано. Опісля візвав присутних представників товариств щоб щиро взялись за працю, бо лиш спільними силами здвигнемо наш рідний осередок. В дискусії над всіми точками забирали голос представники відділів: Мороз, Хитрик, п-а, Сидор, Близнак, Коваль, І. Галичин і ін.

Тому, що на зборах був організатор У.Н.С. А. Маланчук, то при кінці зборів обговорено іще організування членів в кожнім відділі з окрема. П. Організатор поділився з присутними своїм досвідом в організованні членів і признав, що праця та іде цего року далеко повільніше як це було минулими роками.

Під кінець зборів головний секретар Д. Галичин відчитав присутним квоту яку призначено нашим відділам і візвав присутних дати всяку можливу поміч організаторові п. Маланчукові, який від 1 грудня пічне працю в Ню Йорку. На цім збори відділів У.Н.С. закінчено.

Тут можна додати одну завваґу, а це, що майже половина відділів в Ню Йорку працею У.Н.С. не інтересується і це відемно відбивається на цілій нашій організації. Коли раз на пів року скликається відділи У.Н.С., то сміло можна вимагати, щоб представники відділів явились всі як один. З такими полісами, як тепер має У.Н.С. ми ніяк не повинні отягатися в праці, бо, як каже пословиця, „на добрий товар купець все найдеться". Крім того маймо на увазі, що У.Н.С. це не лиш запомогова організація, але це рівно часно наша культурна і освітна твердиня, до якої повинен належати кожний свідомий українець.

Петро Кучма, голова.
Марія Демидчук, секр.

ДО ЧИТАЧІВ СВОБОДИ

Коли зміняєте свою адресу, а Ви є ЧЛЕНОМ У. Н. Союзу, то подайте число відділу. А коли Ви є передплатником, то це при зміні адреси зазначіть.

Подані нам так інформації прискорять зміну адреси без проволоки.

Адм. Свободи.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

12,320 Опалинський Степана з с. Бушкович (Перемишляни) від краяна Братусь Ілька.

12,321 Хоцяновська Ольги (Волошинська) з с. Пуків (Рогатин) від Гайдучок Богдана.

12,322 Левандівська Мирослави вістка про Ваш. шваґра і Лесі від Білас-Цюоц Марії.

12,323 До хрес. батька Бойчук Корнеля від Дрозд Володимири з дому по мамі Заклинська з м. Галича (Станиславів).

12,324 Требиляк Марії тітки (зам. Бондра) з Даляви від Крупей Степана с. Петра з с. Далява (Сянік).

12,325 Мимйон Пилипа стрийка (з роду Каспруків) з с. Савчин (Сокаль) від Карпінський Осипа.

12,326 Губаль Івана з с.Нижна Бистра (Хуст Закарп. Украйна) від Губаль Петра.

12,327 Смеречинська Розалії і Марії з Маріямполя біля Станиславова від Шепарович Юрія.

12,328 До вуйка Олійник Івана (Яремів) від Олійник Степана.

12,329 Тодосів Михайла з с. Гордієвка Новочорторійської обл. (Волинь) від Тодосів Карпа.

12,330 Литницька Анни тети з с. Смільник (Лісько) від Грицик Осипа.

12,331 Слюсарчук Юліяна, Малинюк Леона від Тюн Евгенія ґімназіяльного професора.

12,332 Шевчик Семена з с. Лукавиці (Лісько) від кревного Шельняк Григорія.

12,333 Даниліць Миколи з с. Ляцьке Шлях. (Товмач) від Даниліць Якова.

12,334 До рідних та знакомих від родини Бучацьких Бучацька Філомени.

12,335 До сестри Самборин Марії з Команча (Сянік) від Сушко Анни.

12,336 Брицькій Мартина, Голоско Велике , Скоцко Анелі і її сина з с. Ярівці (Зборів) від Гарматюк Василя.

12,337 Кобялка Мартина і Петра з с. Ляцьке Вел. (Золочів) від Мурин Григорія.

12,338 До батька Кавак Петра з с. Вовчиці (Станиславів) від доньки Кавак Анни (зам. Гуляк).

12,339 До стрия і брата Воробій Пилипа від Воробій Павлуса с. Михайла з с. Товурова (Тернопіль).

12,340 До батька Павлів Григорія з с. Кропивник (Калуш) дальше рідних Павлів Марії, Домінії в Ню Йорку від Павлів Василя.

12,341 Данилюк Миколи з Радиська (Волинь) в Ню Йорку від Данилюк Івана.

12,342 Возьняк Михайла дядька з с. Ричиця (Каминькоширск) від Возьняк Івана.

Голоситись на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Місячні збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в неділю, 23. листопада, зараз по Сл. Божій, в салі церковній, 127 Парк вул. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки і вкладки свої дітей перед закінченням року. Також хай кожний член постарається записати одного нового члена, а наш відділ виповнить свою квоту. — За уряд: П. Волянник, предс.; В. Колисняк, кас.; В. Гіна, секр.

ТАРЗАН, ч. 1732. Трусливий напад.

Як лише Тарзан вскочив між них, провідник застановив танець дум-дум.

„Це моя жінка!" — заголосив Тарзан малпячою мовою. „Віддайте її мені!"

„Вона наша жертва" — заревів провідник. „Вона мусить вмерти!"

І без ніякої остороги людоподібний велит прискочив до малпочоловіка.